

A. A. Juozo Matelionio PASKUTINIS VIEŠAS ŽODIS

Rugpjūčio 10 d. 13 valandą, Vyrų Brolijos pirmininkas Juozas Matelionis tarė paskaitę, kaip visada, trumpą, Spaudos Baliaus atidaromąjį žodį. Šis viršutinis paveikslas įamžino jį skaitantį, o žemiau dedame patį tartąjį žodį:

«BROLIAI IR SESĖS KNYGĖŠ AI,

Gerbiamieji svečiai ir malonios viešnios, susirinkusieji į šį peakąjį Spaudos Bičiulų Balių!

Tamstų dalyvavimas yra mūsų darbo užgyrimas, kad mūsų pasirinktasis veikimas yra geras, mūsų einamasis kelias yra teisingas

Spauda yra vienas iš labai svarbių uždavinių ir kartu viena iš problemų mūsų išsivio gyvenime. Jei būtų kitaip, tamstos to mūsų darbo nerenumėte.

Beto, savo dalyvavimu Tamstos pripažįstate, kad Vyrų Brolijos rengiamą Spaudos Bičiulų šventę yra gerai organizuojama, kai čia galime sveikėti linksmai ir kultūringai praleisti laiką, susitikus savo senus draugus ir bičiulius. Tuo Vyrų Brolija yra didžiai patenkinta.

Mes tikime, kad mūsų visų šventa pareiga remti visą tai, kas lietuviška, ypač remti lietuvišką žodį ir lietuvišką spaudą.

Mums nebereikia, kaip seniau mūsų tėvams, slėpti nuo maskolių lietuviškas knygas. Mes galime laisvai jomis naudotis, nė kiek nesibijodami būti ištremiti į Sibirą.

Šiandiena, po ilgų ir sunkių darbų ir kovos metų čia Brazilijoje dėl savo ir savo šeimos geresnės ateities, ačiū Dievui, stovime tvirtai ant kojų. Mums užtenka duonos, nereikia susirūpinus drebėti dėl mūsų šeimos ateities. Mes galime, norime ir mielai prisidedame, ir remiame šiandieną ir tai, kas nėra vien duona. Mes remiame ir tai, kas žmogaus gyvenimą padaro malonesnį, šviesesnį, kultūringesnį, laimingesnį. O prie to priklauso taip pat ir lietuviška spauda.

Dar kartą nuoširdžiai sveikinu Tamstas čia susirinkusius visos Vyrų Brolijos šeimos vardu. Linkiu Tamstoms ir visoms Tamstų šeimoms gerbūvio, geros sveikatos ir laimės šioje svetimoje, bet svetingoje žemėje.

Iš visos širdies dėkoju visiems čia susirinkusiems už Tamstų dalyvavimą šiame Spaudos Bičiulų baliuje. Ypač didelę padėką priklauso tiems, kurie taip nuoširdžiai bei rūpestingai ir pasiaukoję jį rengė, kad mes visi galėtumėm būti patenkinti ir maloniai praleistume čia porą valandų, susirinkę iš visų S. Paulo vietų, šituose Jaunimo namuose!»

delis jos prieš, Klijos, nusilpninimas.

GĖDOS DIENA

PRAGA. Sovietų Rusija ir promaskvinė Husak Čekoslovakijos vyriausybė bando įbauginti čekus kariniais manevrais, čekų, sovietų kariuomenės pajūgių ir policijos sutraukimu į miestus bei įvairiais grasinimais, kad nedarytų antisovietinių manifestacijų Sovietų Rusijos Čekoslovakijon įsiveržimo metinėse — rugpjūčio 21 dieną.

Opozicija, ypač darbininkai, studentija ir kitoks jaunimas tą dieną pavadino «Gėdos diena. Ji iš anksto ryžosi nedaryti jokių smurto akcijų ar viešų manifestacijų, kad žmonės dar labiau neukenėtų.

Jos programa tai dienai įga lino įtraukti plačias čekų mases pa eikšti protestą sovietiniam režimui būtent einant grupėmis pėsčiomis darbotvietes, nesinaudojant autobusais, neįnešant krautuves, barus, kinų, neperkant laikraščių, visur sustabdant 5 minutėm 12 valandą darbą, papuošiant gėlėmis tautinių didvyrių paminklus.

SOVIETAI ATSIKERŠIJO

MASKVA. Rusų rašytojas DAIEL YULI 1968 m. pradžioje vadovavo bado streikui Potmos priverčiamųjų darbų stovykloje, protestuojant prieš kalinių kankinimus ir nepakenčiamas gyvenimo sąlygas. Ten jis atlieka 5 metų bausmę, vėliau jis vėl ėmė b dauti iki stovyklos vadovybė leido žmonai jį aplankyti.

Už tokį iššaukimą ir drąsą, jo žmona LARISSA BOVARAZ kaip dalyvavusi protesto manifestacijoje prieš įsiveržimą Čekoslovakijon, buvo pasmerkta 4 metams priverčia-

Didžiam lietuviui ir mielam bendradarbiui
JUOZUI MATELIONIUI
 staiga mirus, gilią užuojautą jo šeimai, broliui Jurgiui ir giminėms reiškia
 V. Anastacio Dr. Jono Basanavičiaus Mokyklos
GLOBĖJŲ BŪRELIS

mųjų darbų Sibire. Pasinaudojant naujo protesto Maskvon paįntimto proga, Daniel perkeltas į bausiųjį Wladimiro kalėjimą. Šis ne oli Maskvos esąs kalėjimas yra išgarsėjęs savo griežtumu ir gyvenimo sunkumu.

Daniel dar turės ten kalėti 1 metus į tą kalėjimą perkelti už tariamąjį «priešinimąsi kalėjimo drausmei» ir du jo draugai rašytojai Andrei Siniavski ir Dimitri Ronkin.

MAŽUMA K VOJA UŽ SAVO TEISES

BELFAST. Šiaurės Airija. Anglų valdomoje Šiaurės Airijoje vėl atsinaujino kovos tarp katalikų mažumos ir protestantų daugumos. Katalikai, ypač jaunimas, nori išsikovoti lygias teises ir išreikalauti kad panaikintų sprespaudą ir kitas neteisybes. Miestus, kur katalikų yra daugumoje, vistiek valdo protestantai, dėka savotiško rinkimų įstatymo.

Praeitą savaitę Belfast mieste užvirė ašrios kovos tarp protestantų ir katalikų. Daug namų, aut busų padegta, krautuvių išplėsta. Katalikai beveik neturi šaunamųjų ginklų. Ji protestantai ypa ginkluoti, šauda nuo teraų. Jie sudarė «Pagalbinę Policiją» ir gavo iš valdžios ginklų. Policija paprastai užstoja protestantus ir pati kulkosvaidžiais apšaudė katalikų namus. Yra 8 užmušti ir virš 300 sužeistų.

Katalikų gyvenamas Falls Roads priemiestis praktiškai yra visai sunaikintas. Kito jų priemiesčio — Crumlin Roads — viena gatvė protestantų ta

natikų visai išdeginata, ki oje išplėstos krautuves ir namai. Arvykusieji iš Anglij s kurtomės daliniai nepajėgia atstatyti tvarkos ir ramybės. Tačiau bent atskyrė katalikų ir protestantų gyvenamus priemiesčius spygliuotomis vielų tvoromis.

Bet kažin ar neprasidės neramuma kitose vietovėse? Ar neišsivystys pilietinis karas, jei katalikams pavyktų gauti ginklų, ar jais paremtų laisvoji Pietų Airija?

Popiežius Paulius VI praeitą sekmadienį, kalbėdamas susirinkusiai miniai apgalles tavo šias kovas ir pareiškė, jog tos kovos vykstančios svarbiausiai ne dėl religinių motyvų

INDĖNŲ SUKULTŪRINIMAS

Liepos 28 d. Brazilijos mieste prasidėjo FUNAI simpoziumas, pasitarimas. Jį atidaromas FUNAI pirmininkas Queiroz Campos pareiškė, kad šis institutas sistematiškai rūpinasi globoti Brazilijos indėnus, tačiau neatmeta ir Dievo Arvaždos rūpinimosi jais. Tas žmonių rūpinimasis turi būt vis geresnis, ir įstatymų remiamas.

Paskui simpoziumo vicepirmininku jis pakvietė Benjamin Morais, žinomą juristą ir evangelistu veikėją. Simpoziumo uždavinys — aptarti, kaip geriau civilizuoti indėnus, ypač kultūrinėje ir religinėje srityje.

Kaip indėnų kultūrinimas pasiseks, tuo tarpu yra sunku pasakyti, jis gali duoti pozityvų rezultatą.

PLACIAJAME PASAULYJE

KODĖL PEŠ SI NAUJOJE VIETOJE?

PEKINAS. Rugpjūčio 13 d. įvyko stiprus sovietų ir kinų kariuomenės dalinių susidurimas Sov. Rusijos ir Kinijos pasienyje, netoli Jalanchkol vietovės ir Sinkiangso provincijos, Kazakstantano respublikoje. Buvo nušauti ir visa eilė sužeistų.

Kinai už šį kruviną įvykį kaltina sovietus, o šie — ki-

nus. Šiuo dabar sužinoti teisybę. Šioje Sinkiangso provincijoje, apie 400 km nuo susidurimo vietos Kinija turi atominių bandymų laboratorijas ir atominių ginklų dirbtuves. Gal kinai bando šią senai ginčijamą sieną toliau nukelti? O gal sovietai nori pasinaudoti įvykiu, iššaukti daugiau tokių incidentų, o paskui smogti visa jėga ir sunaikinti anas dirbtuves ir laboratorijas? Tai būtų di-

Daugelio mūsų vyrų, nors dar užėmė bažnyčias, nepripašytum užsimesti raudoną apsiaustą ir nešti viešai procesijoje «liktarną». A. A. Juozas Matelionis ir pats per daugelį metų ją nešė ir vadovavo savo vyrams Sv. Juozapo Brolion susibūrusiems. Jie stengėsi pa gražinti procesijas, bet jomis nesitenkino. Vyrų Brolija rengė jau tradicija virtusį Spaudos bičiulų balių, kuriam vadovavo velionis Juozas. N o traukoje pirmas iš dešinės.

Naujas Lietuvių Ganytojas

Vyskupo Antano Deksnio Konsekracijoje

Džiaugsmingai ir ilgai skambanti Bellevillės katedros varpai, birželio 15 d., sekmadienį. I katedrą žengia ilga procesija. Jos priekyje žygiuoja East St. Louis ir Bellevillės kolumbo vyčiai puošniuose uniformose, apie 120 kunigų, 30 vyskupų, Čikagos kardinolas Cody ir būsimasis vyskupas pats prel. Antanas Deksnys, lydimas kun. J. Gasiūno ir kun. Igno Urbono.

Katedra pilnutėlė žmonių. Vyskupo pašventinimo apeigas susikaupe ir nuoširdžiai džiaugdamiesi seka gausūs iš visų kraštų suvažiavę lietuviai. Šveninimo apeigas atlieka popiežiaus atstovas arkiv. Raimondis, vysk. Bizgys ir Bellevillės vysk. Zeroweste.

Per Mišias aukojimo poci-

nyčia bei choru triumfališkai gieda: «Christus vincit - Kristus nugalė». Jautėsi didelė jėga, ir šis lietuvių vyskupo konsekravimas buvo lyg skaidrai žėrinti prošvaitė debesyse tragiškojo birželio dienoje.

Naujasis vyskupas Deksnys savo žody dėkoja Dievui, popiežiui už kunigystės pilnuo dovaną - dėkoja visiems dalyvavusiems prisidėjusiems prie šių iškilmių.

VAIŠĖS NAUJAJAM VYSKUPIUI PAGERBTI.

Jas suruošė Bellevillės vyskupijos kunigai, kurioje jis darbuosis nuo 1943 metų. Vaisės pradėjamos malda ir Lietuvos himnu, kuriuo giedama vado savo amerikietis kunigas J. Schwaegel

velnėnis mėgo muziką mėgo dainą, nors jam neteko muzikos mokyti. Bet jis organizavo kaimišką orkestrą, kuriame jis pats «mušė barabanėlį» ir kone kas šeštadienį atvykdavo į «Ausos» choro repeticijas dainuojančio jaunimo pasiklausti ir pavakaroti.

sijoje auką neša iš Vašingtono atvykęs Lietuvos atstovas K. Kajeckas, Ona Petrikiene, A. Mogenis ir kiti. Katedroje stovi Lietuvos trisvalvė, kabo Ausos vartų paveikslas ir draug su didžiuliu choru vietinių visi lietuviai aukojimo metu gieda «Marija, Marija», O solisto St. Barabausko giedoti «Panis angelicus» ir «Agnus Dei» suskambo nuostabiai galingai.

SVARBIEJI MOMENTAI

Jaudinantis momentas, kai, prieidamas, kiekvienas vyskupas iš eilės dėjo ant klūpančio konsekruojamojo galvos rankas, perduodami iš apaštalių karta iš kartos gautą ganytojiškąją galią ir lyg liedami Dievo sustiprinimą sunkioms pareigoms. Jis patepamas šventuoju chrismo aliejumi, lyg padarant jį lankstesnį dvasinėms išganymo kovoms. Jam suteikti vyskupiškieji ženklai - evangelija, žiedas, mitra, vyskupiška lazda. Choras užgieda galingą skatinimo šauksmą «Eik į pasaulį ir mokyk visus žmones».

Pašventinimo pabaigoje, solistas paskaitomis su visa baž-

Vaišių metu savo galingu balsu visus žiugino solistas St. Barabauskas Lietuvos himnu ir amerikietis kunigas J. Schwaegel

Naująjį vyskupą sveikino kardinolas Cody, kuris sakosi esąs po Kauno didžiausios lietuvių Vyskupijos Čikagoje vyskupas. Baigdamas jis pareiškia solidarumą: «Mes išvien su Jumis, vyskupe Deksnys!»

VYSKUPAS EUROPOS LIETUVIAMS

Popiežiaus atstovas arkivyskupas Raimondis primena, kad vysk. Deksnys gauna sunkų paskyrimą - nešti ryžtą, pasitikėjimą, pagūdą išblaškytiems lietuviams Europoje kurie savo ištikimybe Dievu atkreipė popiežiaus dėmesį.

Ne dažnai atskiros tautinės grupės gauna savo vyskupą. Naujojo vyskupo paskyrimu popiežius pagerbia lietuvių tikėjimą, jų tvirtumą. Arkivyskupas Raimondis padovanoja naujajam vyskupui kryžių su grandinėle, o jo buvęs anks-

tyvesnis vyskupas Zeroweste - vyskupišką žiedą ir pasidžiaugia, kad prel. Deksnys turėjęs jo vyskupijoje tarp kunigų ir savo East St. Louis lietuviškoje parapijoje tarp žmonių didelės įtakos. Jis parodysias tird daug meilės ir kenčiantiems Europoje lietuviams.

Lietuvos atstovas J. Kajeckas vaišėse kalbėdamas pareiškė, kad popiežius besirūpindamas kenčiančiais lietuviams, paskyrė jiems naują vyskupą, kuris parodė sugebėjimus paguosti, suprasti, atjausti.

Paskui vysk. Antanas Deksnys savo kalboje su maloniu humoru padėjo visiems.

Naujasis lietuvių ganytojas vysk. Antanas Deksnys yra gimęs 1909 V. 9 Butėniškio vienk., Juodupės vls., Rokiškio apskrityje. Išvestas kunigu 1931 metais, buvo vikaru Panevėžy, Biržuose, 1936-40 m. studijavo Friburgo universitete ir gavo filosofijos daktaro laisnį. 1941 m. atvykęs į JAV po poros metų buvo paskirtas nedidutės lietuvių East. St. Louis. III, Marijos Nekalto Prasišėjimo parapijos klebonu. Ten jis išmokėjo parapijos skolas, naujai subūrė lietuvius, atsikvietė apie 50 šeimų naujųjų ateivių lietuvių, pastatė naują lietuviško stiliaus gražią bažnyčią, patraukė bažnyčion ir apykės svetimtaučius.

«DU BROLIUKAI»

Rašytojas A. Kairys jau seniau buvo parašęs mažųjų teatrui vaidinimą, eiliuotą pasaką «Du broliukai», kuri dabar (III. 23) buvo suvaidinta Čikagoje. Ją kiek pritaikintą suvaidino Alvudo Vaikų Teatras. Vaizdai, kontrastai, įvykiai scenoje, kova tarp gėrio ir blogio labai teigiamai nutaikė vaikus.

PAGALIAU PASIEKĖ KUNIGYSTĖ

Tai Jonas Degutis. Jis yra gimęs Novasiolkų kaime, Trakų apskrityje. Jo tėvai teturėjo tik 7 ha. žemės o vaikus net 9. Jonukui esant 10 metų miršta tėvas. Bet jis vis

Juozas Matelionis laikė sau už garbę kasmet suorganizuoti šventkelionę į didžiąją Brazilijos šventovę Marijai Apa recidoje. Ir šiemet trejetas autobusų nuvezė gražų būrį maldininkų pasimelsti už Lietuvos laisvę, neskaitant kitų tautiečių, ta proga savo mašinomis nuvažiavusių.

A. A. Juozas Matelionis gimė prieš 60 metų L. i. k. kai me Aluntos valsčiuje, Utenos apskrityje. Tėveliai Pranas ir Marij buvo pasiturį ūkininkai, o tėvas dar "storasta". Nuotraukoje, iš kairės: šešėnė, brolis Serafinas, Jurgis, Povilas (dar gyvas Lietuvoje), ir Juozas.

tiek baigia Aukštadvario vidurinę mokyklą 1934 m.

Toliau studijuoti nebeturi lėšų. Gauna darbo Marijonų spaustuvėje Mariampolėje. Vėliau darbuojasi Ukmergėje, berniukų bendrabutyje, Kauno «Ryto» spaustuvėje vėliau «Žaibo» spaustuvės administracijoje, Prisišėjimo bažnyčios statybos raštinėje ir senelių ligoninėje, Paramos bendrovės buhalteriu. Tada baigia Suvaugusių gimnaziją.

1944 m. pasitraukia į Vokietiją. Studijuoja Eichstaeto kunigų seminarijoje iki 1949 m.

Tada išvyksta į JAV-bes pas savo pusbrolių ūkininką į Rochesterį. Persikėlęs į Detroito miestą miestą, dirbo įvairiose vietose. Kaip braižytojas persikelia į Čikagą. Dirba su jaunimu, teitininkais, suorganizuoja net kelias krepšinio komandas.

Pagaliau 1965 m. įstoja Pranciškonų vienuolyną, studijuoja Vašingtone ir šių metų birželio 7 dieną Vašingtone išventintas kunigu. Šis tėvas pranciškonas - Tadas Degutis bus didelė parama lietuvių katalikiškajam jaunimui.

Kovos tarp lietuvių ir rusų kariuomenės buvo aštrios

RAŠO H. E. SALISBURY SAVO KNYGOJE «THE 900 DAYS» (3)

SUKILIMAS LIETUVOJE:

«Su karo pradžia Baltijos valstybes atsidūrė surutėje. Sovietų valdžia buvo taip netikra dėl gyventojų, kad nedarė nė pastangų vykdyti mobilizaciją; bijojo, kad tokiomis gom pasitikėti negal. Dėl to net elementas ištikimas Sovietų Sąjungai, neturėjo ginklų nei kitų priemonių savišalgiui nuo vokiečių ir antisovietinių latvių lietuvių ir estų nacionalistinių bandų»

Buvusios lietuvių, latvių ir estų kariuomenės buvo įjungtos į raudonąją armiją, sudarydamos tris teritorinius korpusus - 29-tą (lietuvių), 24-tą (latvių), 220-tą (estų). Kiekvie-

nas korpusas turėjo dvi šaulių divizijas su artilerijos korpusais, ryšių ir inžinerijos vienetais. Daugumas jų buvo vasaros stovyklose, ir nė vienas neturėjo reikšmės Baltijos pakraščiam ginti - gal būt, dėl to, kad Sovietų viršininkai turėjo didelių abejonių dėl jų lojalumo.

Nei Baltijos armijos, vadovaujamos pulk. generolo F. I. Kuznecovo, nei Baltijos laivynas, vadovaujamas admirolo Tributs, neturėjo planų kariuomenei ir civiliniam gyvenimui evakuoti. Nebuvo jokių planų nė karinėm operacijom Baltijos teritorijoje. Direktyvose nebuvo nieko pasakyta apie karą savoje teritorijoje.

Dvidešimt keturių valandų eigoje (karas paskelbtas 1941 birželio 22 d. 4 val. ryto. Red.) Kauno radijo stotis buvo paimita pagrindinės organizacijos. 11,30 val. ryto (birželio 23 dieną. Red.) Kauną radijas paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Paskelbė sudarytą naują vyriausybę, vadovaujaną Skirpos su generolu Rašikiu (kuris buvo taip pat Berlyne) kaip apsaugos ministru.

(Knygos autorius čia išnašoje, remdamasis Documents on German Foreign Policy 1938-45, pažymi: «Skirpa, Wilhelmstrassėje buvo priimta šaltai. Jam buvo pareikštas nepasitenkinimas, kad nepasitaisytų» (Labaiga 5 pusl.)

LIETUVA

«NOSSA LITUANIA»
RUA JUATINDIBA, 20
SÃO PAULO, 13 S.P.
TELEF. 273-0338

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

DIREKTOR RESPONSAVEL DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

REDATOR: JONAS KIDIKAS

Administr.: Jonas Bružikas

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N.Cr.\$ 15,00 visoje P. Amerikoje GARBĖS PRENUMERATA N.Cr.\$ 50,00. GARBĖS Atskiro numer. išleidimas N.Cr.\$75 00. Paskiro Nr. Kaina Cr.\$0 30 SKELBIMAI: pirmame puslapyje N.Cr.\$ 20,00 paskutiniajame N.Cr.\$ 15,00. viduriniuose puslapiuose N.Cr.10,00 Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo auožūra. Nenaudoti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Sita nuotrauka įamžino keturis «Mūsų Lietuvos» įkūrėjus, jos sumanytoją gerb. prel. Pijų Ragažinską, a.a. Juozą Matelionį, Bronių Šukevičių ir Motiejų Tamaliūną. Jie sudėjo ir suorganizavo pirmąjį kapitalą spaustuvei nupirkti, įrengti. Velionis Juozas buvo labai stiprus ramstis ir laikraščio vardo «Mūsų Lietuva» sumanytojas.

Pilkasis Didvyris

Yra vyrų, kurių tik pavardę paminint šurpas krečia, kaip Stalinas, Hitleris ir kiti savo nežmoniškomis žiaurymis «atsižymėję» vyrai. Bet istorija juos mini ir daug apie juos prirašyta knygų, nes jie ilgesnį ar trumpesnį laiką lėmė daugelio žmonių laimę ir nelaimę.

Yra vyrų, žibančių tartum žvaigždės tamsią naktį. Tai didieji garsieji išradėjai, mokslininkai, šventieji, kaip Edisonas, Pasteuris, Einšteinas, Šv. Pranciškus ir kiti. Jų dvasios lobiai praturtino žmonijos kultūrą, pagerino kasdienį gyvenimą, dorino žmones.

Yra vyrų, kuriuos gerbia tautos už tai, kad jie kovojo su priespaula, su svetimais okupantais, išnaudotojais. Vieni jų krito kovos lauke, kiti supuvo prieš kalėjimuose, treči išliko gyvi ir buvo tautos tinkamai pagerbti. Jie kovojo už tiesą, už teisybę, už laisvę. Tai mūsų Kudirkos, Basanavičiai, Valančiai, Eimučiai ir šimtai kitų.

Yra vyrų, kuriems paminklų niekas nestato, bet kurių kasdienis darbas tautai yra nemažiau, o gal net labiau reikalingas už didvyriškas kovas frontuose, už darbus universitetų laboratorijose. Tai žmonės dažnai be didesnio mokslo, bet labai sveiko praktiško proto ir kilios, savo žmones, jų kultūrą, jų labai visą širdimi mylį, ir jam skiria visą savo gyvenimo darbą. Tai mūsų pilkieji didvyriai. Jiems paminklų niekas nestato, jų darbo beveik nemato, neaprašo, kaip nestato paminklų geroms motinoms ar paprastiesiems darbininkams, kurių darbas ir prakaitas sudaro tautų stiprų pagrindą.

Prie pastarųjų skaičiaus priklauso a.a. Juozas Matelionis, kurį šiuo ML numeru norime ypatingai pagerbti. Iškeldami jį, minėdami jo veiklą jokių būdu nenorim pažeminti kitų, su kuriais jam teko drauge per ilgus metus dirbantis. Nenorim dėti ant svarstyklių ir iki galo tikslumo nustatyti, kiek jo veikimas buvo svaresnis, ar naudingesnis už kitų gal tuos pačius darbus dirbusių. Skirdami velioniui Juozui šį ML numerį norime tik atžymėti, ką gali padaryti vienas žmogus, jei tik jis turi aiškų kilnų tikslą ir jam visa širdimi pasišvenčia. Norime prisiminti ir priminti, kad nereikia nė didelių mokslų, nė universitetinių diplomų norint būti labai naudingu ir net įžymiu tautos vaikui. Reikia tik mylėti savo tautą, geisti jai visa siela labo, gerovės, laisvės, teisybės, šviesos — ir galima kalnus nuversti, kaip gali būti kas aukštus mokslus išėjęs, turėti keletą diplomų ant sienų pasikabinęs, bet nieko gero neduoti savo tautai, savo gyvenamai bendruomenei. Ne tik gero nieko neduoti, bet ir net labai labai jai pakenkti.

A. a. Juozas Matelionis padarė mums daug gero. Tai ir atžymime šiuo «Mūsų Lietuvos» numeriu

Futbolo karas

PETRAS PAKALNIS

Pietų Amerikos jaunimas labai mėgsta žaisti futbolą, ir kiekvienos tarptautinės rungtynės virsta džiaugsmo arba liūdėsio dienomis. Džiaugsmo diena tai valstybei, kurios komanda laimėjo, liūdėsio tai, kuri pralaimėjo. Bet šią vasarą Centralinėje Amerikoje išėjo kitaip. Mat, kai Honduro komanda du kartus pralaimėjo El Salvador komandai, honduriečiai pradėjo daužyti salvadoriečių krautuves ir boikotuoti jų prekes, o Honduro vyriausybė nutraukė diplomatinius santykius su savo kaimynu. Deja, to dar neužteko. Vieną nelaimingą dieną Honduro valdžia, ištrėmusi apie 14.000 salvadoriečių iš savo krašto pasiute žvalgybinį lėktuvą į parubežį, kuris įskrido į El Salvador teritoriją. Toji nauja provokacija taip įpykino El Salvador prezidentą, kad jis įsakė kariuomenei pulti Hondurą.

El Salvador ir Honduro karas užsitęsė neilgai, nes jį sustabdė Amerikos Valstybių Organizacija. Bet tame ginkluotame konflikte žuvo apie 2.000 karių ir Ekonominė Centralinė Amerikos Bendruomenė, į kurią įėjo Costa Rica, Guatemala, Nikaragua, Honduras ir El Salvador. Išiveržusi į gana giliai į Hondurą, El Salvador kariuomenė ilgą laiką nenorėjo trauktis atgal. Tik liepos mėnesio pabaigoje, kai Honduro vyriausybė garantavo salvadoriečių saugumą, ji pradėjo apleisti užimtą teritoriją. Žinoma, tas karas buvo primityvus, nes viena ir kita pusė kovojo su pasenusiais JAV ginklais, kurių dabar niekas nebevartoja. Tačiau jis paliko tokį kartėlį, kuris greit neišnyks.

Tikrumoje El Salvador ir Honduro karas k'lo ne dėl pralaimėtų futbolo rungtynių, kaip juokavo keli JAV žurnalistai, bet dėl rimtesnių priežasčių. El Salvador valstybė turi 3.150.000 gyventojų, bet labai mažą teritoriją (daugubai mažesnę už Lietuvos). Todėl jos gyventojai labai ne

turtingi. Honduras turi 600.000 gyventojų mažiau už savo kaimyną, bet 5 kartus didesnę teritoriją. Todėl jau nuo senų laikų El Salvador valdžia ragino savo piliečius emigruoti į Hondurą ir ten įsikurti. Emigrac ja buvo patogi ne tik dėl trumpos distancijos, bet ir dėl bendros ispanų kalbos. Taip keliolikos metų bėgyje apie 275.000 salvadoriečių persikėlė į Hondurą ir ten gana gerai įsikūrė. Vieni vertėsi žemės ūkiu, kiti amatais, dar kiti — prekyba. Honduriečiai į juos vis skersakiuodavo ir pravardžiudavo arbūzais. Pavydėdami naujakuriams kaikurie karštesni honduriečiai pradėjo padeginėti salvadoriečių trobas, žudyti emigrantus ir išprievartauti jų moteris. Birželio 26 dieną Telos mieste, Hondure, buvo nužudytas El Salvador vicekonsulas, kai jis mėgino ginti savo nuosavybę nuo įtūžusios minios. Todėl El Salvador užsienio reikalų ministras su pagrindo tvirtino savo notoje, kad Hondure vyksta genocidas. Pabūgę to teroro, apie 11.000 salvadoriečių apleido Hondurą ir grįžo tuščiomis rankomis namo.

Nors ginkluotas El Salvador ir Honduro konfliktas jau baigtas, bet jis neišsprendė jokios problemos. Atvirkščiai, jas tik dar labiau apsunkino ir surūzgė. Neturėjami užtektinai žemės ir sparčiau daugindamiesi, salvadoriečiai turi arba kur nors emigruoti, arba riboti gimimų skaičių. Nors jų pramonė yra labiau išvystyta už kaimynų, bet be Honduro rinkos salvadoriečiai neturės kur parduoti savo produktų. Persiorientuoti į kitas rinkas užima laiko. Nors prie žodis sako, kad «nėra padėties be išeities», bet tikros teisingos išeities niekur nesimato.

Dr. Fabio Castillo, buvęs El Salvador universiteto rektorius ir kandidatas į prezidentus 1967 m., sako, kad El Salvador ir Honduro konfliktas nėra dviejų tautų kiviščas, bet valdančių šeimų no-

Kas stos Jo vietoje

Sunku rašyti apie žmogų, kurs dar taip neseniai buvo mūsų tarpe, dalinosi tais pačiais rūpesčiais ir sielojosi tais pačiais reikalais. O dabar norėdami ar ne, turim susigventi su miatimi, kad jo jau nebesusitikime šios žemės takuose.

Susipažinau su a.a. Juozu Matelioniu prieš 15 metų, tuojau pat, atvykęs Brazilijon. Jis buvo vienas iš tų nedaugelio, o gal ir iš viso vienintelis, kurs, gyvendamas kitame, tolimame mieste pakraštyje, visą amžių, kas sekmadienį, atvykdavo V. Zelinon lietuviškomis mišioms. Ilgą laiką tą patį darė ir visa jo šeima. Neprisimenu, kad Matelionis būtų važinėjęs mašina, tai atvažiuoti ir grįžti reikėjo naudotis keturiais autobusais ir praktiškai praleisti visą dieną. Kaip Lietuvos kaime, kai sekmadienio rytą nuo širdūs krikščionys rengėsi į sumą, kai išklause sumos, pamokslas ir persimetę vienu kitu žodžiu su iš toliau sutiktais pažįstamais ar gentimis grįžta namo, tai jau būdavo pavakarys. Bet taip jie įprasmindavo ne tik sekmadienį, o ir visą savaitę.

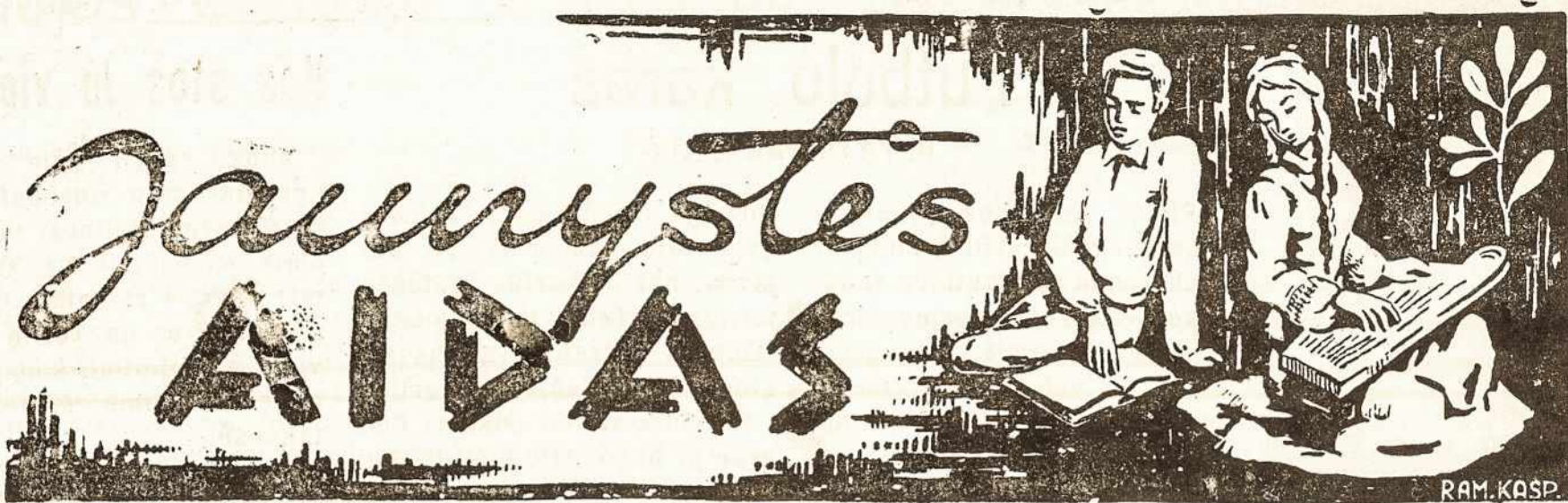
Man atrodo, kad nėra prasmės kartoti Matelionio lietuviškos veiklos darbų. Visi esame liudininkai, kad jo veikla buvo plati, šakota. Jis dirbo parapijoje, Lietuvių Sąjungoje, senojoje ir atkurtojoje Bendruomenėje, Šv. Juozapo Brolijoje ir t.t. Neprisimenu nė vieno lietuviško parengimo — ar tai būtų Nepriklausomy

(pabaiga 5 pusl.)

ras sustiprinti esančius režimus. Jo nuomone, jei El Salvadoras pravestų reikalingas reformas, salvadoriečiams ne reikėtų emigruoti, Dr. Castillo yra Revoliucinės Partijos vadas ir, žinoma, žūri į tą konfliktą iš kitos pusės. Ar šiaip, ar taip daugelis Pietų Amerikos valstybių nekreipia užtektino dėmesio į socialinį Bažnyčios mokslą; todėl pergyvena ir vidaus, ir užsienio reikalų krizes.

Kiek čia car atmintinų mielų ML bendradarbių veidų. Daugelio jų nebėra mūsų tarpe. Vieni, kaip viduryje sėdįs Juozas, jau išsiklyvė su šio pasauliu, kiti išvyko iš Brazilijos, treči «pasiėmė atostogas».

MŪSU JĖGOS, MŪSU ŽINIOS, LAISVAI LIETUVAI TĖVYNEI

Velionis su dukra ir faniele kuzgaitė: Pateiktas, linksmas, Juozas Matelionis, kai viskas sklandžiai sekėsi.

Lietuvos Sūnui Juozui Matelioniui - atsisveikinimo žodis

— Juozai, atsargiai... širdis pailsus. Mesk viską. Kam tau reikia taip kamuotis? Tu dirbi, aukojiesi, kiti trukdo, ardo, griauana.

— Kietas, Juozai, tu neklausėi šeimos prašymų. Kiek kartų iš tavęs girdėjome:

— «Jeigu priešas viena ranka ardo, tai aš dirbsiu abiem rankom. Jeigu priešas stengiasi mane išstumti, tai aš tiek pasiaukosiu, kad įeisiu net į jo namus ir jį paklupdysiu».

— Juozai, tu nugalėjai priešą. Tavo valia, tavo pasisveitimas lietuviškam darbui, buvo stipresni už tavo širdį.

— Bet Juozai, Juozai, ka tu padarei? Tu taip buvai pasiruošęs atlaikyti sunkiausias situacijas, ir užmiršai suvaldyti širdį laimėjimo valandą.

Tavo visas gyvenimas buvo apvainikuotas laimėjimais. Tačiau, asmeniškai pasisekimai tau nerūpėjo, Juozai. Tu kovojai lietuvių, laimėjimui, tu kovojai lietuvių išlaikymui.

Ta beje, kiekvieno lietuvių langą: «Pa buskit iš miego».

Tu pastebėjai, kad jie pabudo linksmi. Kaip tu džiaugėsi, kai pro Jaunimo namų duris pradėjo eiti iš visų São Paulo apylinkių lietuviai, ir užimti savo vietas. Kiek jau laiko tu laukai tokio gausaus lietuvių atsilankymo. Kiek jau laiko nebuvai matęs tiek daug draugų kartu.

Jie atvyko spaudos reikalais. Jie ištiesė tau ranką, išlaikyti tą laikraštį, kuris neša tavo pasiūlytą vardą — «Mūsų Lietuva».

Pajutai, kad neveltui tiek metų pasiaukojai. Supratai, kad lietuviai, lietuviybė, atsigauja — jie neišnyks. Tavo vaikų, tavo anūko, ateinančios generacijos turės pastogę, kurioje galės pasididžiuoti esą lietuvių kilmės.

Tu savanoriškai pasirinkai sunkų, aštrų, spygliuotą, tačiau teisingą, garbingą kelią: dirbti Dievui ir Tėvynei.

Kada ir kaip galėjai, visus lietuvius šelpei. Ir tarp jų buvo ir tie, kurie vėliau poeto žodžiais tariant, «kaip patrakę nelabėliai žmonės, žodžiu ir darbu griovė tavo veiklą».

— Dievas, Juozai, — Jis tavęs neužmiršo: — Suteikė tau garbę atsiskirti su šiuo pasauliu taip, kaip gyvenai visą savo gyvenimo amžių — tarp draugų fronte, kovoje, siekdamas broliams lietuviams geresnės ateities.

Neverksime, Juozai, nes didvyriai nemiršta! Jie tikrai laikinai atsisveikina. Lietuviai visuomet atsimins, kad jų tarpe gyveno — su visomis didžiosiomis raidėmis VYRAS.

Malonus B. L. Bendruomenės Valdybos Iždininke, Gerbiamas Šv. Juozapa vyrų Brolijos Pirmininke, Mielas Uošvi dabar, našta padėjęs, išsėkis ramybės pavėsyje!

Su pagarba,

Juozas Tijunėlis

B. L. Bendruomenės Valdybos Pirmininkas

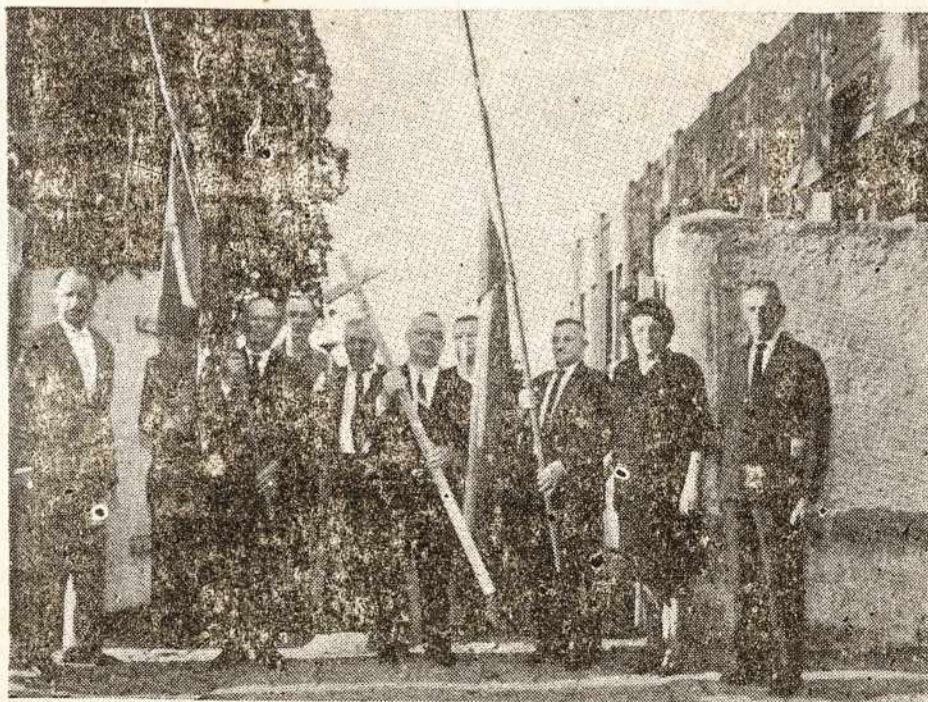
Juozas Matelioni Prisimenant

Pažinau Juozą Matelionį Lietuvių Sąjungos veikloje. Jis buvo ilgametis narys ir visuomet tu rėjo kokias nors pareigas. Niekuomet neteko girdėti, kad a. a. Juozas būtų atsisakęs kokio nors darbo lietuvių kolonijai. Niekuomet nesitei ravo «kiek darbo», ir niekuomet nesiskundė dėl sunkumų, o visada pradėdavo eiti savo pareigas neatidėliodamas. Lietuvių sąjungoje dažniausiai jam teko ūkio vedėjo ir iždininko postai.

Man būnant Sąjungos pirmininku, Juozas apie šešerius metus buvo iždininkas ir ūkio vedėjas. Savo pareigas atliko visu atsidėjimu ir visada punktualiai dalyvaudavo visuose posėdžiuose. Visi šio meto Sąjungos parengimai buvo jo atsakomybėje.

Parengimai ir vakarai buvo rengiami dažniausiai šeštadienio vakarai ir nusitraukdavo iki 4 val. ryto. Tada Juozas dar viską sutvarkydavo ir grįždavo namo vienai kitai valandai, nes gana anksti jau buvo galima jį matyti sekmadienio rytą Zelinės bažnyčioje ar su vyrų Brolija, ar kitais reikalais užsiėmusį.

Velionis niekada neatsisakydavo paremti savo lėšomis kiekvieną kolonijai naują darbą,

Vienas iš skaudžiausių velionio Juozo gyvenimo momentų, kai lietuviškai organizacijai išvarant lietuvišką darbą dirbusius jėzuitus iš lietuviškiems švietimo reikalams statytų patalpų, jam teko išnešti kryžių, altorių ir kitus reikmenis. Jis visa širdim ir temperamentu kovojo iki paskutinės valandos, kad dr. V. Kudirkos rūmai tarnautų tam, kam jie buvo skirti.

nes lietuviybė visada jam buvo už viską aukštesnė.

Kaip žinome, jis buvo ir vienas iš keturių «Mūsų Lietuvos» steigėjų, ir jos pavadinimo tėvas. Tuo laikraščiu jis rūpinosi kaip savo vaiku. Kiek triūso ir pinigų padėta jam išlaikyti!

Jo kasmet rengiamieji Spaudos Bičiulių baliai gausiai prisidėjo prie laikraščio išlaikymo. Ir šiemet jis džiaugėsi, kad išplatinta du šimtai pakvietimų, kad parengta graži programėlė, kurios, deja, nebeteko praveisti jam staiga iškeliaus amžinybėn.

Keletą dienų prieš mirtį a. a. Juozas užėjo pas mane ir paliko Šventčiausios Motinos (N. S. de Aparecida) paveikslėlį su charakteringa malda: «Nossa Senhora Aparecida, não permitais que o Nome do Vosso Divino Filho seja banido dos corações dos lituanos e a fé catolica destruida naquela qu já séculos se chama terra de Maria. Amem. Lembrança da Ro maria de Sv. Juozapo Vyrų Brolija a N. S. Aparecida o Norte, S. P. 22 de Junho de 1969.

Kai minios žmonių paskendę materializmo bangose, su žvake tenka ieškoti žmogaus, kuris taip rūpinųsi lietuviybės ir sielos reikalais ir visuomet galvotų apie kitų labą. Todėl jis kasmet organizuodavo šventkelionę Dievo Motinos šventovės prašyti, kad ji pasigailėtų kenčiančios Tėvynės ir grąžintų jai laisvę.

Velionis Juozas nuolat būdavo susirūpinęs, kaip geriau padėti lietuviškai S. Paulo kolonijai. Jis buvo įsitikinęs, jog geriausiai jai pasitarnaus Bendruomenė. Todėl buvo vienas iš pačių populiariausių jos narių, atkūrėjas ir vėl apsiėmė eiti iždininko pareigas, pradžiai įnešdamas jos kasos bene simtą tūkstančių.

Velionis skaudžiai išgyveno paskutiniųjų metų nesupratimus lietuvių tarpe. Tai, be abejo, stipriai atsiliepė ir jo sveikatai.

Kolonija Juozą pažinojo, regėjo jo darbus ir pasišventimą ir tai įvertino skaitlingai dalyvaudama jo šermenyse, bažnyčioje, virš kilometro nusitęsusia automobilių viktine lydėdama į kapus. Vainikuose paskendo naujai supiltas kapas, kur ramiai ilsėsis šis didis patriotas Lietuvos sūnus. Tegų bus jam lengva antrosios Tėvynės žemelė, nes nebeteko sulaukti pavegrosios Tėvynės laisvės ryto, dėl kurio jis darbavosi, kentėjo ir mirė.

Begalo sunku atsisveikinti su mielu Juozu, nes mūsų kolonijai ir Tėvynei tebebuvo labai reikalingas.

Kapit. Juozas Čiuvinškas

«KAI SIRDI TAU SKAUSMAS KAIP PEILIAIS SUSPAUS...»

JURGIS SLIESKAITIS

Kai širdį tau skausmas, kaip peiliais, suspaus,
Kai žmonės pabėgs ir tavę neužstos,
Pakeik tada širdį nuo žemės aukščiau,
O bus tau be žodžių kentėti lengviau».
Maironis

Kiekvienam tenka pergyventi džiaugsmo ir liūdesio valandų. Tai teko ir a. a. Juozui Matelioniui.

Džiaugsmo valandos greit prabėga, nepalikdamos nei pėdsakų. Nežtarnautos brutaliai padarytos skriaudos palieka širdyje neužgyjančią žaizdą. Toji žaizda yra ypač skaudi, kai padaroma tų, kurių labai dešimtmečiais dirbta, aukotąsi. Taip pasielgta ir su a. a. Juozu, pašalinant jį iš Lietuvos Sąjungos Brazilijoje, kur jis ilgus metus darbavosi. Neiškeltas ne vienas rimtas kaltinimas. Nė sykio jis neperspėtas; paneigta įstatų kiekvienam nariui duodama teisė apeliuoti į visuotiną susirinkimą. Trumpai drūtai — lauk, ir gana!

(pabaiga 6 pusl.)

